

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 19Co/62/2020
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3119210292
Dátum vydania rozhodnutia: 30. 09. 2020
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Viera Škultétyová
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2020:3119210292.1

Uznesenie

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Viery Škultétyovej a sudcov JUDr. Beáty Čupkovej a JUDr. Radoslava Svitanu, PhD. v spore žalobcu A. B., narodeného dňa XX.XX.XXXX, bytom C. A. XXX, zastúpeného M.. W. W., V. so sídlom v A. N., S. XXX/X, L. XX XXX XXX proti žalovanému 1/ M. O., narodenému dňa XX.XX.XXXX, bytom v W. D. S., A. C. XXX/X, žalovanému 2/ V. C., narodenému dňa XX.XX.XXXX, bytom v L., L. S. XXX/X, žalovanej 3/ V. M., narodenej dňa XX.XX.XXXX, bytom C. A. XX, žalovanej 4/ Z. C., narodenej dňa XX.XX.XXXX, bytom C. A. XXX, zastúpenej M.. A. R., advokátom so sídlom v W. D. S., Y. I. XX/XXX, o určenie vlastníckeho práva, na odvolanie žalovanej 4/ proti uzneseniu Okresného súdu Trenčín zo dňa 20. apríla 2020, č. k. 27C/57/2019-40, takto

rozhodol:

Uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II. o náhrade trov konania p o t v r d z u j e .

Žalobca má proti žalovanej 4/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu.

odôvodnenie:

1. Súd prvej inštancie svojim uznesením konanie zastavil (výrok I.), žalobcovi priznal proti žalovaným 1/ až 4/ nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorú sú žalovaní 1/ až 4/ povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi k rukám jeho zástupcu do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania, ktoré po právoplatnosti tohto uznesenia vydá súdny úradník (výrok II.), žalobcovi vrátil krátený poplatok za žalobu v sume 42,80 eur na bankový účet jeho zástupcu číslo Z XXXX XXXX XXXX XXXX XXXX, variabilný symbol XXXXXX, prostredníctvom prevádzkovateľa systému Z. (výrok III.).

2. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobca sa žalobou doručenou súdu dňa 19.11.2019 domáhal proti žalovaným 1/ až 4/ určenia vlastníctva spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ až 3/ ako pôvodných podielových spoluvlastníkov nehnuteľností - parcely registra "E" KN č. XXX/X - trvalé trávnaté porasty o výmere 579 m², zapísanej na LV č. XXXX pre katastrálne územie C. A., a parcely registra "E" KN č. XXX/X - trvalé trávnaté porasty o výmere 4 331 m², zapísanej na LV č. XXXX pre katastrálne územie C. A. (ďalej len "nehnuteľnosti"), ktorí porušili jeho predkupné právo. Priamo v žalobe sa zároveň dovolal relatívnej neplatnosti právneho úkonu - kúpnej zmluvy z 10.10.2017, na základe ktorej žalovaní 1/ až 3/ previedli svoje spoluvlastnícke podiely na žalovanú 4/.

3. Žalobca dňa 03.04.2020 vzal žalobu v celom rozsahu späť z dôvodu, že žalovaní 1/ až 4/ na základe výziev - dovolania sa relatívnej neplatnosti, ktoré im boli doručené pred doručením samotnej žaloby, odstúpili od kúpnej zmluvy z 10.10.2017. Žalovaní 1/ až 3/ boli opätovne zapísaní ako vlastníci nehnuteľností v podieloch, v akých ich pôvodne vlastnili. Zároveň požiadal o vrátenie kráteného súdneho poplatku a uplatnil si nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu. Z tohto dôvodu súd prvej inštancie s poukazom na ust. § 145 ods. 1, § 146 ods. 1 CSP konanie zastavil.

4. O trovách konania súd prvej inštancie rozhodol podľa § 262 ods. 1 § 256 ods. 1 CSP. Konštatoval, že v predmetnom konaní bola žaloba z procesného hľadiska podaná dôvodne. Žalobca vzal žalobu späť až po tom, čo odpadol predmet sporu, t. j. po tom, čo sa žalovaní 1/ až 3/ opätovne stali vlastníkmi nehnuteľností v podieloch, v akých ich pôvodne vlastnili. Vinu na zastavení konania tak možno pričítať žalovaným, preto rozhodol tak, že žalobca má proti žalovaným nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, ktorú sú žalovaní 1/ až 4/ povinní spoločne a nerozdielne zaplatiť žalobcovi k rukám jeho zástupcu do troch dní od právoplatnosti uznesenia.

5. Pokiaľ sa žalovaná 4/ sa domáhala aplikácie ust. § 257 CSP keď za dôvod hodný osobitného zreteľa považovala skutočnosť, že žalobca sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu dovolal až listom zo dňa 28.11.2019 a žalobu podal bez toho, aby sa pokúsil o mimosúdne vyriešenie sporu, súd prvej inštancie jej argumentom neprisvedčil. Žalobca nemal žiadnu povinnosť pred podaním žaloby vyzývať žalovaných na nápravu. Forma dovolania sa relatívnej neplatnosti právneho úkonu nie je zásadne stanovená, preto tak možno urobiť aj v konaní pred súdom v žalobe, ale aj mimosúdne, napríklad listom. Žalobca sa relatívnej neplatnosti dovolal už priamo v žalobe z 18.11.2019, nie až v liste z 28.11.2019, ako tvrdila žalovaná 4/, aj keď tento bol žalovaným doručený ešte skôr ako žaloba. Z uvedeného dôvodu súd moderačné právo podľa § 257 CSP ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za zavinenie nepoužil.

6. Aj žalovaný 1/ sa domáhal, aby súd nepriznal žalobcovi náhradu trov konania voči nemu z dôvodov hodných osobitného zreteľa, a to vzhľadom na jeho nepriaznivú finančnú situáciu. Súd však tieto dôvody nemal za preukázané, keďže okrem tohto vyhlásenia žalovaný na podporu svojich tvrdení nepredložil žiaden relevantný dôkaz.

7. O vrátení časti súdneho poplatku rozhodol podľa § 11 ods. 3 prvej vety, ods. 4 a ods. 6 písm. b) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov.

8. Proti tomuto uzneseniu vo výroku II. o trovách konania podala odvolanie žalovaná 4/ a domáhala sa, aby odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie vo výroku II. zmenil tak, že žalobcovi náhradu trov konania neprizná. Uviedla, že žalovaní 1/, 2/, 3/ pred uzatvorením kúpnej zmluvy žalobcu oslovili s tým, či si uplatňuje predkupné právo, nakoľko mali v úmysle previesť svoje spoluvlastnícke podiely do jej vlastníctva. Žalobca sa vyjadril, že o kúpu predmetných spoluvlastníckych podielov záujem nemá. Zdôraznila, že žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/ nemali v úmysle žiadnym spôsobom obísť predkupné právo žalobcu. Až po uplynutí dvoch rokov sa žalobca rozhodol, že si uplatní svoje predkupné právo a dňa 19.11.2019 podal žalobu na súd a voči žalovaným konal až svojím listom zo dňa 28.11.2019, pričom im nedal možnosť, aby protiprávny stav napravili dobrovoľne, čo napriek tomu urobili, a to ešte pred doručením žaloby požiadali Okresný úrad L., katastrálny odbor o zápis pôvodných vlastníkov žalovaných 1/, 2/, 3/ na list vlastníctva. Dôvodom tohto postupu bolo uplatnenie predkupného práva žalobcu listom zo dňa 28.11.2019, v dôsledku čoho zanikla platnosť napadnutého právneho úkonu - kúpnej zmluvy zo dňa 10.10.2017. Mala za to, že žalobca nepostupoval spôsobom, ktorým by sporu predišiel, ale najskôr podal žalobu, až potom si uplatnil predkupné právo a následne pri späťvzatí žaloby si uplatnil trovy konania vzniknuté podaním žaloby. Jeho správanie považuje za také, ktoré by mohol súd zohľadniť pri aplikácii ust. § 257 CSP. Napriek tomu, že žalovaní 1/, 2/, 3/, 4/ porušili predkupné právo žalobcu, toto jeho právo nespochybnili a stav dobrovoľne na základe listu zo dňa 28.11.2019 ešte pred doručením žaloby napravili zápisom do katastra nehnuteľností na príslušnom okresnom úrade. Javí sa potom ako neprímerané tvrde, aby znášali trovy súdneho konania, keď protiprávny stav vyriešili mimosúdne a vznik súdneho sporu zo strany žalobcu sa javí ako samoučelný, sledujúci vznik trov konania.

9. Žalobca vo svojom písomnom vyjadrení k podanému odvolaniu žalovanou 4/ uviedol, že nie je pravdou, že by ho žalovaní oslovili, či si uplatňuje predkupné právo, lebo majú úmysel previesť svoje spoluvlastnícke podiely na žalovanú 4/, a že sa on mal vyjadríť, že o kúpu nemá záujem. Poukázal na vyjadrenie M. O., ktorý tvrdil, že kúpnu zmluvu zo dňa 10.10.2017 mu priniesla žalovaná 4/ s partnerom a žiadali ho o podpísanie, pričom on nemal žiadne vedomosti o predaji pozemkov ani to, či má niekto predkupné právo, preto tvrdenia žalovanej 4/ sú zavádzajúce a ponuku si nespĺnil ani V. C. a V. M.. Ponuka musí mať zo zákona písomnú formu a musí sa vyčkať dva mesiace na vyjadrenie dotknutého spoluvlastníka. Žalobu o porušení predkupných práv podal z dôvodu, aby zabránil žalovanej 4/ v prevode nehnuteľností na blízku osobu, čím by bolo konvalidované porušenie jeho predkupného práva, a aby

mohol zapísať poznámku začatého súdneho konania. Ako náhle mal potvrdenie o pridelení spisovej značky v danej veci, podal na Okresný úrad L., katastrálny odbor návrh na zapísanie poznámky, čo sa aj zrealizovalo u prevádzaných podielov. Následne sa dovolal neplatnosti, žalovaní odstúpili od uvedených zmlúv a dosiahol ochranu svojho spoluvlastníckeho práva. Jeho postup bol aj v ďalších konaniach v takomto smere (sp. zn. 20C/39/2019, 21C/23/2019). Vyslovil názor, že žalovaní nespĺňajú kritériá pre výnimočnosť v zmysle § 257 CSP, pretože spôsobili relatívnu neplatnosť právneho úkonu. Podanie jeho žaloby bolo dôvodné a nemal úmysel robiť žiadne trovy. Keďže žalovaní zavinili vznik sporu a vznik trov, je toho názoru, že by ich mali uhradiť trovy konania jemu ako úspešnej strane sporu. Žalovaní zavinili zastavenie konania, ktoré bolo podané dôvodne, nakoľko doručením žalobného návrhu by bolo stačilo, že by sa dovolal relatívnej neplatnosti, ktorá sa zmenila na absolútnu neplatnosť.

10. Ďalšie písomné vyjadrenia k veci podané neboli.

11. Krajský súd v Trenčíne ako súd odvolací preskúmal vec podľa § 379 a § 380 CSP bez nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 CSP a dospel k záveru, že uznesenie súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutom výroku II. ako vecne správne potvrdiť podľa § 387 ods. 1 CSP.

12. Uznesenie súdu prvej inštancie nebolo odvolaním strán sporu spochybnené vo výroku I., ktorým bolo konanie zastavené a vo výroku III., ktorým bolo rozhodnuté o vrátení časti súdneho poplatku. V tomto rozsahu uznesenie súdu prvej inštancie nadobudlo právoplatnosť a odvolací súd sa ho nedotýkal.

13. Rozhodovanie o trovách konania je ovládané zásadou úspechu vo veci (§ 255 CSP) a zásadou zodpovednosti za zavinenie (§ 256 CSP).

14. Pokiaľ došlo k skončeniu konania bez meritórneho rozhodnutia, čo je i prípad danej veci, nakoľko konanie skončilo zastavením konania v dôsledku späťvzatia žaloby, uplatňuje sa pri rozhodovaní o náhrade trov konania zásada procesnej zodpovednosti za zavinenie, vyjadrená v ust. § 256 CSP, podľa ktorého, ak strana procesne zavinila zastavenie konania, súd prizná náhradu trov konania protistrane. Zmyslom zásady zavinenia je sankčná náhrada trov konania, ktoré by pri riadnom priebehu udalostí nevznikli. Zavinenie sa tu posudzuje výlučne z procesného hľadiska, preto rozhodujúcimi skutočnosťami na posúdenie tejto zodpovednosti sú tie, ktoré vznikli po začatí súdneho konania.

15. Pri rozhodovaní o zastavení konania z dôvodu späťvzatia žaloby súd hmotnoprávne neskúma meritum veci a ani nevykonáva dokazovanie na preukázanie dôvodnosti podanej žaloby. Na účely rozhodnutia o náhrade trov konania v prípade späťvzatia žaloby sa vychádza z toho, že dôvodom, pre ktorý došlo k zastaveniu konania, je vôľa žalobcu, ktorý zobral žalobu späť. Súd je však povinný preskúmať, či existovali také dôvody, ktoré by presunuli zodpovednosť za zavinenie zastavenia konania na žalovaného, resp. ktoré by boli dôvodom na konštatovanie, že ani jedna zo strán nezavinila zastavenie konania.

16. Z obsahu spisu vyplýva, že žalobca sa podanou žalobou domáhal určenia vlastníctva spoluvlastníckych podielov žalovaných 1/ až 3/ ako pôvodných podielových spoluvlastníkov nehnuteľností, zapísaných na LV č. XXXX a LV č. XXXX pre k. ú. C. A., pričom sa dovolával relatívnej neplatnosti právneho úkonu - kúpnej zmluvy zo dňa 10.10.2017 z dôvodu porušenia jeho predkupného práva s poukazom na ust. § 140 Občianskeho zákonníka. Žalovaní 1/ až 4/, na základe výziev - dovolania sa relatívnej neplatnosti, ktoré im boli doručené, pred doručením samotnej žaloby, požiadali podaním zo dňa 28.01.2020 (návrh na zápis doručený dňa 03.02.2020) Okresný úrad L., katastrálny odbor o opätovný zápis žalovaných 1/ až 3/ ako podielových spoluvlastníkov nehnuteľností v k. ú. C. A. vedených na LV č. XXXX a LV č. XXXX z dôvodu uplatnenia predkupného práva žalobcu v zmysle § 140 Občianskeho zákonníka a títo boli opätovne zapísaní ako vlastníci nehnuteľností v podieloch, v akých ich pôvodne vlastnili. Z tohto dôvodu žalobca vzal svoju žalobu v celom rozsahu späť a žiadal, aby súd konanie zastavil.

17. Z uvedeného bez akýchkoľvek pochybností vyplýva, že žalovaná strana procesne zavinila zastavenie konania, a preto jej svedčí povinnosť nahradiť protistrane trovy konania s poukazom na § 256 ods. 1 CSP.

18. Žalovaná 4/ sa podaným odvolaním domáhala aplikácie ust. § 257 CSP.

19. Podľa § 257 CSP výnimočne súd neprizná náhradu trov konania, ak existujú dôvody hodné osobitného zreteľa.

20. Ust. § 257 CSP predstavuje odchýlku od zásady zodpovednosti za výsledok a od zásady zodpovednosti za zavinenie. Dôvody hodné osobitného zreteľa ani výnimočné okolnosti zákon bližšie nešpecifikuje. Výklad týchto podmienok ponecháva na súdnej praxi. To však neznamená, že tým vytvára priestor na celkom voľnú úvahu súdu. V zmysle dnes už ustálenej judikatúry, (napr. uznesenia Najvyššieho súdu SR, sp. zn. 2 Mcdo/17/2009, sp. zn. 5 Cdo/67/2010 či sp. zn. 3Mcdo/46/2012), ust. § 257 CSP nie je možné považovať za predpis, ktorý by zakladal jeho voľnú možnosť aplikácie (v zmysle svojvoľe) ale ide o ustanovenie, podľa ktorého je súd povinný skúmať, či v prejednávanej veci neexistujú zvláštne okolnosti hodné osobitného zreteľa, ku ktorým je potrebné pri stanovení povinnosti nahradiť trovy konania výnimočne prihliadnuť. Ust. § 257 CSP preto nie je možné vykladať tak, že je naň možné prihliadnuť kedykoľvek bez zreteľa na základné zásady rozhodovania o trovách konania. Nejde o automatické pravidlo, ktoré by sa uplatňovalo vo vzťahu k určitému typu konania, ale ide o prvok individualizácie, nie ľubovoľne zo strany súdu. Právna úprava nepriznania náhrady trov pripúšťa len ako výnimku zo všeobecného procesného princípu zodpovednosti za výsledok sporového konania, resp. zodpovednosti za zavinenie.

21. V danom prípade pre použitie ust. § 257 CSP je (okrem iného) významný charakter konania (určenie vlastníckeho práva), charakter procesnej situácie (uplatnenie relatívnej neplatnosti právneho úkonu), ako aj okolnosti, ktoré viedli k uplatneniu nároku na súde (porušenia ust. § 140 Občianskeho zákonníka) a postoj strán v konaní (žalovaní splnili to, čoho sa žalobca podanou žalobou domáhal po doručení žaloby), teda okolnosti konkrétneho prípadu, dospel odvolací súd k záveru, že aplikácia ust. § 257 CSP nie je dôvodná. Žalobca legitímne svoje práva uplatnil na súde žalobou, pričom žalovaní splnili to, čo žalobca od nich žalobou požadoval až v priebehu súdneho konania po doručení žaloby (v prípade žalovanej 4/ žaloba doručená dňa 31.01.2020 a návrh na zápis na list vlastníctva - dovolanie sa relatívnej neplatnosti doručený Okresnému úradu L., katastrálny odbor dňa 03.02.2020). Tvrdenia žalovanej 4/, ktoré uplatnila ako dôvody hodné osobitného zreteľa, boli žalobcom popreté (tvrdenie, že vyzvali žalobcu, či si uplatňuje predkupné právo) a nezodpovedajú obsahu spisu (návrh na zápis na list vlastníctva podaný až po doručení žaloby). Z týchto dôvodov odvolací súd žiadne dôvody pre aplikáciu ust. § 257 CSP nezistil.

22. Vzhľadom na uvedené odvolací súd uznesenie súdu prvej inštancie v napadnutom výroku II. ako vecne správny potvrdil.

23. O trovách odvolacieho konania bolo rozhodnuté podľa § 396 ods. 1, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP tak, že žalobca, ktorý bol v odvolacom konaní úspešný, má proti žalovanej 4/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. O výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

24. Rozhodnutie bolo senátom Krajského súdu v Trenčíne prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).